

rzęta o bardzo wysokim mianie aglutynacyjnym mogą wydzielać brucellę w mleku, stwarzając w ten sposób możliwość zakażenia ludzi.

Fakt zakażenia blisko 50 proc. pogłowia i ponad 50 proc. zagród jest niezwykle alarmujący. Dane niemieckie z 1936 roku wykazują zakażenie zaledwie 14 proc. zagród mniejszych i 26 proc. zagród większych. Nie wszystkie zwierzęta zakażone brucellą ronią. Na ogół przyjmuje się, że aczkolwiek w występowaniu ronień główną rolę odgrywa zarodek, szereg czynników innych (żywienie, pielęgnacja) może stanowić moment wyzwalający ronienia. W drodze wywiadów usiłowaliśmy ustalić, czy w zagrodach posiadających zwierzęta zakażone zdarzały się ronienia. Za wyjątkiem zagród większych, których właściciele mogli dać dość ściśle dane dotyczące wycieleń i ronień za ostatni rok wywiady w mniejszych zagrodach nie dały obfitego materiału. Ołóż w zagrodach większych powyżej 5 zwierząt 10–30 proc. zwierząt zakażonych roniło względnie zdradzało inne objawy zakażenia (zaleganie łożyska). W zagrodach mniejszych można było stwierdzić tylko w kilku przypadkach wypadki ronień.

TABLICA IV

Stopień zakażenia zagród zależnie od wielkości pogłowia w zagrodzie.

Liczba zwierząt w zagrodzie	Liczba zbadanych zagród	Liczba zagród, w których znajdowały się zwierzęta zakażone	
		liczba	procent
11-20	3	2	66
5-10	14	10	71
2-4	55	29	51
1	46	23	50

DR JANUSZ LIPNICKI

Warszawa

Buhaje i Brucelloza

Bulls and Brucellosis

Szczepienie buhajów.

Eliminacja buhajów zakażonych.

Środowisko weterynaryjne w Polsce podzieliło się na dwa obozy, a przyczyną tego stała się kwestia, zresztą b. ważna, czy należy szczepić buhaje zapobiegawczo szczepem 19, czy też nie. Pod wpływem pewnych wypowiedzi, niektórych amerykańskich uczonych, twierdzących, że buhaje należy szczepić, powstała wśród naszych lekarzy wet. spora grupa, uważająca, że buhaje należy szczepić. Chciałbym tu zapytać, na jakich to własnych obserwacjach opierają ci zwolennicy swój pogląd?

Instrukcja Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Roln. Nr Wet.4-VI-2/8 z dnia 11.11.1947 r. zabrania szczepienia

Nie jest wykluczone, że dalsza kontrola dostarczy w tym względzie obfitego materiału.

Ciekawym natomiast był fakt, że około 70 proc. zwierząt dotkniętych bezpłodnością wykazywało wysokie miano aglutynacyjne. Skromny zakres mniejszych badań nie pozwala na wyciąganie daleko idących wniosków, dwa wnioski jednak nasuwają się bezwzględnie:

1. Należy przystąpić do badań zakrojonych na szeroką skalę w celu określenia stanu zakażenia bydła chłopskiego gruźlicą i brucellą.

2. Należy możliwie szybko przystąpić do walki z tymi chorobami, wysuwając problem brucellozy na pierwsze miejsce.

L. JAŚKOWSKI, L. WALKOWSKI.

OBSERVATIONS ON THE SPREAD OF TUBERCULOSIS AND BANG'S DISEASE IN CATTLE OF PEASANTS

Summary

Observations on the incidence of Tuberculosis and Bang Abortion in cattle belonging to small farmers. As no investigations of the incidence of Tuberculosis and Bang Abortion in the cattle belonging to small farmers in Poland were made after the war, the authors demonstrate the first results of examinations in this respect. There were examined 347 heads in 118 farms, 45% of cattle in larger farms (more than 5 heads of cattle per farm) and 35% in smaller farms were found to be Tuberculosis infected. Only 12% of larger farms and 40% of smaller were Tuberculosis free.

More than 40% of cattle were found to be brucella infected (agglutination test titre more than 1:40). 30% larger farms and 50% smaller ones could be acknowledged as Bang Abortion free.

buhajów i to właśnie wywołało tę burzę. Nie miałem możności przeprowadzać osobiście prac nad szczepionką szczep 19, opierając się jednak na literaturze europejskiej, stwierdzam, że w całej Europie szczepienia buhajów szczepem 19 są zabronione. Nie chcąc być głośliwym cytuję w oryginałach, wraz z tłumaczeniem na język polski, wyjątki z dostępnej mi, w chwili obecnej, literatury odnośnie tej sprawy.

1. Szwajcaria. Ustawodawstwo szwajcarskie zabrania szczepienia buhajów. Zarządzenie „Prescriptions sur la prophylaxie de la brucellose bovine” z dnia 20.4.1945 r. w art. 5 podaje: „Font exception, les tau-reaux d'élevage qu'il est interdit de vacciner même avec la souche Buck 19”. (Stanowią wyjątek buhaje

hodowlane, których szczepienie jest zabronione, nawet szczepem Buck 19. Instrukcja „Dispositions relatives à la vaccination, à titre d'essai, contre l'avortement épizootique au moyen du vaccin Buck 19 en pratique” z dnia 20 kwietnia 1945 roku podaje w p. 3 (w tłumaczeniu): „Szczepienie przeprowadza się u młodych jałówek w wieku najmniej 4 miesiące; może ono być również zrobione u jałówek dojrzalszych płciowo i bez zwracania uwagi na stopień ciąży. Zwierzęta zdolne do rozrodu nie mogą być pokrywane wcześniej jak po trzecim wystąpieniu ruji po drugim zastrzyku”.

2. Anglia. W Anglii byczków się nie szczepi (Prof. John Hammond — Medyc. Weter. 1946, Nr 11, str. 528). Nadto urzędowe wydawnictwo pt. „Bovine Contagious Abortion” (Ministry of Agriculture and Fisheries, London, 1946) podaje: „For calf vaccination, in the strict sense, the procedure is to have every heifer calf between the ages of 4 and 8 months vaccinated with Strain 19 vaccine, and to continue to have all female calves vaccinated, when they reach this age. Bulls should not be vaccinated”. (Na szczepienie cieląt w sezonie właściwym postępowanie winno być takie, że każda jałówka pomiędzy 4 a 8 mies. powinna być szczepiona szczepem 19 i stale to utrzymywać, aby jałówki były szczepione, kiedy osiągną ten wiek. Buhaje nie powinny być szczepione).

3. Szwecja. Ustawodawstwo szwedzkie zabrania szczepienia byczków. Instrukcja „Kungl. medicinalstyrelsens råd och anvisningar vid bekämpandet av smittsam kastrning hos nötkreatur” z dnia 16-12-1943 r. w rozdz. II, dział B-2 podaje: „Tjurkalvar skola icke ympas... Dräktiga djur icke ympas liksom ej heller tjurar och blodprovarareagerande djur”. (Byczków nie szczepi się... Zwierząt ciolnych, buhajów i zwierząt reagujących przy próbie krwi nie należy szczepić).

4. Dania. W Danii buhajów nie szczepi się. (Janusz Lipnicki — Med. Wet. 1947, Nr 9, str. 551).

5. Francja. We Francji buhajów nie szczepi się. We wskazaniach z r. 1947 do stosowania szczepionki Brucellosis vaccin 19 podane jest tylko dawkowanie dla osobników żeńskich: „Posologie: génisses de 4 à 8 mois; génisses ayant atteint la maturité, vaches vides et gestantes jusqu'au cinquième mois; saillie deux mois après la deuxième injection par les génisses et les vaches vides” (Dawkowanie: jałówki od 4 do 8.; jałówki dojrzalsze płciowo, krowy nieciężne i ciężne aż do 5-go mies.; pokrycie w 2 miesiące po drugim zastrzyku dla jałówek i krow nieciężnych).

6. Czechosłowacja. Informacje uzyskane od dr K. Hruzka, dyrektora Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Ivanovici na Hané, wskazuje na to, że szczepienie będzie przeprowadzone w Czechosłowacji: a) u młodych jałówek od 4 mies., b) u jałówek w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej.

Amarykanin A. Danks ostrzega również przed szczepieniem dorosłych buhajów, gdyż możemy wywołać w ten sposób orchitis (The Cornell Veterinarian 1943, str. 381).

Sądze, że przytoczone powyżej wyjątki z literatury europejskiej dostatecznie wykazują słuszne stanowisko Departamentu Weterynarii, że nie poleca stosować bez zastanowienia tej szczepionki, a raczej zachowuje; może nadmierną, ostrożność, bo, niestety, musimy się dotychczas opierać tylko na wynikach prac w innych państwach.

Na wyrobienie własnego zdania o stosowaniu szczepionki szczep 19 musimy poczekać parę lat; narazie chcielibyśmy usłyszeć opinie w tej sprawie naszych naukowców, którzy zechcą nam ujawnić wyniki swych doświadczeń, gdyż, jak nam wiadomo, szczepionka Buck 19 od roku już znajduje się w P.I.W.

A teraz, jeśli nawet będziemy szczepić buhaje, to w jaki sposób odróżnimy je od chorych, skoro szczepione czyli sztucznie zakażone dawać będą dodatni odczyn Wright'a przez całe 2 lata.

Drugą kwestią nie mniej ważną jest sprawa bezwzględnej eliminacji zakażonych buhajów. Wyżej wymieniona instrukcja Ministerstwa Rolnictwa i R.R. zabrania używania buhaja zakażonego nawet do pokrywania krów zakażonych. Stanowisko takie jest zupełnie zrozumiałe, gdyż na skutek wydzielania pałeczek Banga za pośrednictwem spermy przez buhaja możemy wywołać u krów zakażonych, ale nie roniących, superinfekcję lub reinfekcję, a wskutek tego falę poronień czyli stratę tak cennego przychowka. Zmiany w plemnikach powstałe pod wpływem choroby Banga postawią na drugim miejscu, gdyż słaba zdolność do rozrodu takiego buhaja zmuszać będzie i tak hodowcę do eliminacji zwierzęcia.

Nie może być poważnym argumentem motywacja, że likwidacja buhajów zakażonych uniemożliwi pokrywanie krów i jałówek. I tak zwierząt zdrowych bezwzględnie nie pokrywać nie wolno buhajem zakażonym, a z wyżej podanych przyczyn zabrania się pokrywania zwierząt zakażonych. Zwierzęta zakażone bezwzględnie muszą ulegać stopniowej eliminacji ze stada w ciągu 4 lub 5 lat, ażeby więc w ciągu tego czasu nie były one ekonomicznie nieopłacalne, możemy je pokrywać jakimkolwiek buhajem zdrowym, aby mieć mleko i przychówek. Do pokrywania zwierząt zakażonych możemy najlepiej z buhajów nie uznanych, do czego i tak możemy być upoważnieni na mocy art. 7 p. 3 ustawy z dnia 5 marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 349) oraz na mocy § 31 rozporządzenia wykonawczego Ministra Roln. i R. R. z dn. 4 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 291). Otrzymane w ten sposób cielęta, po wychowaniu ich w specjalnych oborach w warunkach higienicznych, z chwilą osiągnięcia przez nie dojrzałości płciowej pokrywać będziemy mogli buhajami zarodowymi i w ten sposób uzyskiwać będziemy co raz to wartościowszy materiał hodowlany. Miejsmy odwagę przyznać się, że w chwili obecnej materiałem hodowlanym rodowodowym prawie nie rozporządzamy i rozpoczynamy chów naszego bydła od podstaw.